

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudkyň JUDr. Dagmar Nygrínové a Mgr. Daniely Zemanové v právní věci žalobce: **J. T.**, zast. Mgr. Marií Kakaščíkovou, advokátkou, se sídlem v Českých Budějovicích, Hroznová 47/15, proti žalovanému: **Krajský úřad – Jihočeský kraj**, se sídlem v Českých Budějovicích, U Zimního stadionu 2, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 22. 9. 2003, č. j. 2 Cad 104/2003 – 30,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Marii Kakaščíkové, advokátce, se sídlem České Budějovice, Hroznová 47/15, **se určuje** částkou 975 Kč, která jí bude vyplacena do 60ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel (dále jen „stěžovatel“) domáhal zrušení shora označeného rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OSVZ-39/2821/03 ze dne 28. 4. 2003, o zamítnutí odvolání podaného proti rozhodnutí odboru sociálních věcí a zdravotnictví Městského úřadu v Kaplici ze dne 5. 3. 2003, jímž mu byla poskytnuta opakovaná dávka sociální péče ve výši 1554 Kč podle § 8a zákona č. 482/1991 Sb. (dále jen „zákon o sociální potřebnosti“) a zákona č. 463/1991 Sb., o životním minimu.

Krajský soud v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“) o žalobě proti rozhodnutí žalovaného rozhodl v řízení o žalobě dle části třetí hlavy druhé zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přičemž dospěl k závěru, že žaloba není důvodná. Podle krajského soudu bylo ve věci sporným, zda stěžovatel splňoval předpoklady pro poskytování dávek sociální péče podle § 4 zákona o sociální potřebnosti, jak jím bylo požadováno, a zda byl postup správních orgánů správný, když rozhodly o poskytnutí dávky sociální péče v mimořádných případech podle § 8a zákona o sociální potřebnosti. Krajský soud odkázal na příslušnou právní úpravu jednotlivých ustanovení zákona o sociální potřebnosti, zejména na § 3 odst. 3 tohoto zákona, podle kterého se občan nepovažuje za sociálně potřebného, i když jeho příjem nedosahuje životního minima, jestliže není v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, a není veden v evidenci uchazečů o zaměstnání, nebo po dobu, po kterou nemá nárok na hmotné zabezpečení uchazečů o zaměstnání z důvodů uvedených v § 14 odst. 1 písm. d) až f) zákona č. 578/1991 Sb. Krajský soud považoval za prokázané, že dne 21. 7. 2002 byla stěžovateli ukončena pracovní neschopnost, v den ukončení pracovního poměru u zaměstnavatele P. H. V období od 22. 7. 2002 do 7. 8. 2002 byl stěžovatel tedy práce schopen, nenastoupil do pracovního poměru, ani se nezaevidoval na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání. Ode dne 8. 8. 2002 byl stěžovatel opět v pracovní neschopnosti, která trvala do doby vydání napadeného rozhodnutí. Krajský soud z tohoto dovodil, že stěžovatele nelze považovat za sociálně potřebného ve smyslu výše uvedeného § 3 odst. 3 písm. a) zákona o sociální potřebnosti.

Vzhledem k tomu, že stěžovatel podle názoru krajského soudu nesplňoval podmínky pro přiznání dávky sociální péče podle § 4 zákona o sociální potřebnosti, mohla mu být poskytnuta dávka sociální péče podle § 8a tohoto zákona, tato dávka je nenároková a může být poskytnuta v nezbytném rozsahu. Výše přiznané dávky je plně na úvaze správního orgánu s ohledem na osobní, majetkové a sociální poměry občana. Postup žalovaného byl proto správný. Krajský soud v závěru rozhodnutí upřesnil, že předmětem napadeného rozhodnutí, a tedy i soudního přezkumu, byla dávka sociální péče poskytnutá stěžovateli od 1. 11. 2002, soud proto nemohl rozhodovat o přiznání dávky od 1. 8. 2002, jak se stěžovatel domáhal. O vyplacení dávky sociální péče podle § 4 zákona o sociální potřebnosti od 1. 8. 2002 bylo rozhodnuto jiným rozhodnutím, které nebylo předmětem tohoto řízení.

Stěžovatel nejprve podal kasační stížnost v podobě vlastnoručně psaného textu dne 10. 10. 2003, tedy před tím, než mu byl soudem ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti. V tomto podání se stěžovatel vyjadřoval nesouhlasně k postupu správních orgánů v předcházejícím správním řízení, popisoval skutkový děj předcházející vydání napadených rozhodnutí a důvody, které mu bránily registrovat se v období od 22. 7. do 7. 8. 2002 jako uchazeč o zaměstnání.

Poté, kdy byl soudem stěžovateli ustanoven zástupce z řad advokátů, byla kasační stížnost tímto zástupcem doplněna. Krajský soud nemohl podle názoru stěžovatele správně posoudit právní otázku (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.) v době, kdy nebylo skončeno řízení o jeho žádostech o prodloužení podpůrné doby, o přiznání dávek státní sociální podpory za dobu od 1. 8. 2002 do 23. 1. 2003 a o přezkoumání zdravotního stavu. Stěžovatel z této skutečnosti též dovozuje důvod kasační stížnosti uvedený v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., neboť skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, nemá oporu ve spisech, při jejím zjišťování byl porušen zákon o řízení před správním orgánem, když správní orgány i soud nevyčkaly konečného rozhodnutí ve věcech vedených u Krajského

soudu v Českých Budějovicích pod sp. zn. 2 Cad 102/2003, 2 Cad 67/2003 a 2 Cad 85/2003. Podle názoru stěžovatele měly správní orgány i soud vyčkat rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu ohledně prodloužení podpůrné doby nemocenského pojištění, v této věci se jedná o předběžnou otázku ve smyslu § 40a zákona č. 71/1967 Sb. (dále jen „správního řádu“), což se vztahuje i na obě další rozhodnutí. Pokud by bylo v uvedených věcech stěžovateli vyhověno, měl by v rozhodné době nárok na nemocenské dávky, případně na částečný invalidní důchod, z čehož dovozuje následné právo žádat o dávky podle § 4 zákona o sociální potřebnosti. Na základě uvedených důvodů stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozsudku krajského soudu a vrácení věci k dalšímu řízení.

Žalovaný v písemném vyjádření ke kasační stížnosti konstatoval, že pokud by stěžovatel v době od 22. 7. do 8. 8. 2002 požádal o přijetí do seznamu uchazečů o zaměstnání, mohla by mu být vyplacena dávka dle § 4 zákona o sociální potřebnosti. K námitce, že správní orgán měl vyčkat na rozhodnutí o žalobách vedených u krajského soudu, žalovaný poukázal na úlohu dávek sociální péče, které jsou určeny k vyřešení momentální nepříznivé situace občana, a slouží k okamžité spotřebě. Podle § 94 odst. 3 zákona č. 100/1988 Sb. nelze dávku vyplatit zpětně, ale může být přiznána a vyplácena nejdříve od počátku měsíce, ve kterém bylo zahájeno řízení o poskytnutí této dávky. Žalovaný považoval kasační stížnost stěžovatele za nedůvodnou.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti, když sám neshledal vady uvedené v § 109 odst. 3, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel především namítá, že se nemohl evidovat na úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání, neboť po 21. 7. 2002, kdy mu byla ukončena výplata nemocenských dávek, v době od 22. 7. 2002 probíhalo řízení o prodloužení podpůrné doby výplaty nemocenských dávek. Nesouhlasí proto s tím, že se mohl zaregistrovat na úřadu práce.

S tímto tvrzením stěžovatele nelze souhlasit. Především je třeba zdůraznit, že zákon č. 1/1991 Sb., o zaměstnanosti, v jeho znění ke dni vydání rozhodnutí, ani zákon č. 9/1991 Sb., o zaměstnanosti a působnosti orgánů České republiky na úseku zaměstnanosti, žádné takové omezení neobsahuje. Naopak, v ustanovení § 1 odst. 1 zákona č. 9/1991 Sb. právo na zaměstnání nelze občanu odeprít (mimo jiné) z důvodu zdravotního stavu. Podle § 7 odst. 1 téhož zákona občan, který není v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonává samostatnou výdělečnou činnost, ani se nepřipravuje soustavně pro povolání, a osobně se u úřadu práce (§ 4 odst. 2) uchází na základě písemné žádosti o zprostředkování vhodného zaměstnání (dále jen „uchazeč o zaměstnání“), se zařadí do evidence uchazečů o zaměstnání (§ 8 odst. 1). Podle § 16 odst. 3 zákona č. 9/1991 Sb. hmotné zabezpečení se poskytuje uchazeči o zaměstnání i v době pracovní neschopnosti, kdy nemá nárok na nemocenské anebo jeho výplatu, a to nejdéle po dobu, po kterou by nemocenské náleželo. Podle § 14 odst. 1 tohoto zákona hmotné zabezpečení se neposkytuje, jestliže uchazeč o zaměstnání je hmotně zabezpečen peněžitými dávkami nemocenského pojištění (zabezpečení), nahrazujícími úslou mzdu (výdělek).

Z výše uvedeného tedy plyne, že rozhodující pro zařazení do evidence uchazečů o zaměstnání není to, zda je občan v pracovní neschopnosti, ale podmínky uvedené

v ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 9/1991 Sb. s tím ovšem, že se občan musí ucházet o zaměstnání způsobem, který je v zákoně předepsán, tedy na základě písemné žádosti o zprostředkování zaměstnání.

Z tohoto pohledu se pak jeví jako zcela nepřesný, případně jako formální, obsah „Potvrzení“ Úřadu práce v Českém Krumlově ze dne 20. 1. 2003, podle něhož se dne 14. 1. 2003 na Úřad práce v Kaplici dostavil žalobce a žádal o přijetí do evidence uchazečů o zaměstnání, přičemž bylo zjištěno, že má stále platnou neschopenku, vystavenou MUDr. K., a tudíž nemůže být vzat do evidence jako uchazeč o zaměstnání.

Z tohoto nesprávného a zákonu neodpovídajícího postupu však pro stěžovatele nelze ničeho vytěžít, protože nejde o rozhodnutí úřadu práce (nebyla podána žádost), a i kdyby šlo o rozhodnutí úřadu práce, nebyly by soudy ve správním soudnictví v této věci oprávněny o takovém rozhodnutí úřadu práce rozhodovat. Pro stěžovatele tedy i nadále platí, že neprokázal ke dni vydání rozhodnutí splnění podmínek ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 482/1991 Sb., o sociální potřebnosti, neboť nebyl v pracovním nebo obdobném vztahu, ani nevykonával samostatnou výdělečnou činnost a nebyl veden v evidenci uchazečů o zaměstnání. V evidenci uchazečů o zaměstnání veden být nemohl, protože nepodal ani písemnou žádost o zprostředkování vhodného zaměstnání, kdy teprve na základě takové žádosti je možno ho do evidence uchazečů o zaměstnání zařadit (§ 7 odst. 1, § 8 odst. 1 zákona č. 1/1991 Sb.).

Stěžovatel se dále domníval, že krajský soud nemohl správně posoudit právní otázku sociální potřebnosti stěžovatele před tím, než byla dokončena řízení o některých jeho nárocích. Podle jeho názoru by případná rozhodnutí o prodloužení podpůrčí doby nemocenského pojištění, o přiznání dávky státní sociální podpory či o přiznání částečného invalidního důchodu v jeho prospěch, mohla ovlivnit závěr ohledně jeho postavení jakožto sociálně potřebného občana podle § 3 odst. 3 písm. a) zákona o sociální potřebnosti. S tímto závěrem však nelze souhlasit. Stěžovateli nebyly poskytnuty dávky dle § 4 zákona o sociální potřebnosti, neboť nebyl považován za sociálně potřebného, a to z důvodu, že v předmětné době (od 1. 11. 2002 do 1. 5. 2003) nebyl v pracovním poměru, nevykonával samostatnou výdělečnou činnost a nebyl veden ani jako uchazeč o zaměstnání. Tento závěr byl v rozhodnutí krajského soudu srozumitelně vysloven a odůvodněn.

Pracovní poměr stěžovatele u zaměstnavatele byl rozváznán podáním výpovědi ze strany zaměstnavatele P. H. dle § 46 odst. 1 písm. c) zákona č. 65/1965 Sb. (dále jen „zákoník práce“), výpovědní doba uplynula dne 31. 1. 2002, tímto dnem měl být pracovní poměr stěžovatele u zaměstnavatele ukončen. Stěžovatel však byl od 28. 1. 2002 v pracovní neschopnosti, jeho pracovní poměr tak skončil až ukončením pracovní neschopnosti dne 21. 7. 2002. Stěžovatel ukončení pracovního poměru ke dni 21. 7. 2002 v průběhu celého správního i soudního řízení nezpochybnil. Vyjádřil nesouhlas s postupem lékaře při ukončení pracovní neschopnosti, pokoušel se nepříznivou situaci řešit žádostí o prodloužení podpůrčí doby nemocenského pojištění, ovšem proti samotné skutečnosti ukončení pracovního poměru k výše uvedenému dni se nebránil, nenapadl ji ani v kasační stížnosti, a Nejvyšší správní soud ji proto považoval za nespornou.

Řízení, jejichž výsledky stěžovatel považoval pro tuto věc za zásadní, byla vedena Krajským soudem v Českých Budějovicích. Řízení ve věci sp. zn. 2 Cad 67/2003 bylo vedeno o žalobě podané proti rozhodnutí o žádosti stěžovatele o prodloužení poskytování nemocenských dávek podle zákona č. 54/1956 Sb., o nemocenském pojištění zaměstnanců,

po skončení podpůrčí doby. Žaloba byla zamítnuta, rozhodnutím Nejvyššího správního soudu sp. zn. 4 Ads 54/2003 ze dne 17. 8. 2004 byla zamítnuta i kasační stížnost proti rozsudku krajského soudu. Předmětem řízení byla žádost stěžovatele o postup podle § 15 odst. 5 citovaného zákona, podle kterého lze za splnění zde uvedených podmínek nemocenské poskytovat i po uplynutí podpůrčí doby. Ani kladný výsledek uvedeného řízení, t. j. poskytování dávek nemocenského pojištění po 21. 7. 2002, nemohl mít však vliv na prodloužení pracovního poměru, jehož neexistence byla důvodem naplnění § 3 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti.

Další věc sp. zn. 2 Cad 102/2003 se podle vyjádření stěžovatele týkala přiznání dávek státní sociální podpory za dobu od 1. 8. 2002 do 23. 1. 2003. Státní sociální podpora je upravena zákonem č. 117/1995 Sb., v ustanovení § 1 je deklarováno, že státní sociální podporou se stát podílí na krytí nákladů na výživu a ostatní základní osobní potřeby dětí a rodin, a poskytuje ji i při některých dalších sociálních situacích. Zákon taxativně stanoví druhy dávek, které jsou dávkami státní sociální podpory, a uvádí podmínky pro jejich přiznání a poskytování. Poskytnutí žádné z dávek státní sociální podpory nemůže mít vliv na skončení či trvání pracovního poměru.

K předmětu řízení ve věci sp. zn. 2 Cad 85/2003 stěžovatel uvádí, že zde měl být přezkoumáván jeho zdravotní stav. Stěžovatel vyjadřuje domněnku, že v případě rozhodnutí Nejvyššího správního soudu v jeho prospěch, by mu mohl být přiznán částečný invalidní důchod, a tím by mu vznikl nárok na přiznání dávky dle § 4 zákona o sociální potřebnosti. K jeho tvrzení Nejvyšší správní soud uvádí, že v jeho rejstřících nebylo zaznamenáno podání kasační stížnosti proti výše uvedenému rozsudku, o částečném invalidním důchodu stěžovatele v daném období proto nemohl vydat rozhodnutí. Pro úplnost je nutno poukázat na ustanovení § 3 odst. 3 písm. a) zákona o sociální potřebnosti, podle kterého se zde uvedené omezení nevztahuje na občany uvedené v § 1 odst. 3 stejného zákona, mezi nimi jsou uvedeni poživatelé plného invalidního, nikoliv částečného invalidního, důchodu. Je tedy zřejmé, že ani v případě, že by stěžovatel byl v době od 1. 11. 2002 do 1. 5. 2003 částečně invalidní, nezměnila by tato skutečnost nic na jeho hodnocení dle § 3 odst. 3 a následně dle § 4 zákona o sociální potřebnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že výsledky řízení ve věcech sp. zn. 2 Cad 67/2003, 2 Cad 102/2003 a 2 Cad 85/2003, nemohly mít vliv na posouzení stěžovatele jakožto občana, který se nepovažuje za sociálně potřebného ve smyslu § 3 odst. 3 zákona o sociální potřebnosti, a z tohoto důvodu ani na případné poskytování dávek podle § 4 zákona o sociální potřebnosti v období od 1. 11. 2002 do 1. 5. 2003. Nejvyšší správní soud k námitkám stěžovatele připomíná základní zásadu rozhodování správních orgánů, t. j. rozhodovat na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí. Jak již bylo výše uvedeno, předmět zmíněných řízení nesouvisel s posouzením sociální potřebnosti stěžovatele, ani v opačném případě by však správní orgán nemohl při rozhodování o dávkách sociální potřebnosti přihlížet k případným nevyjasněným nárokům stěžovatele, které nebyly v době rozhodování prokázány a nemohly být proto zahrnuty do zjištěného skutkového či právního stavu v době vydání rozhodnutí. Za předběžnou otázku lze obecně považovat pouze takovou, jejíž posouzení je pro rozhodnutí dané věci podstatné, o takový případ se zde vzhledem k výše uvedeným důvodům nejednalo.

Krajský soud je po zahájení řízení ve správním soudnictví povinen postupovat podle s. ř. s. a vyřídit věc bez zbytečných průtahů. V odůvodněných případech zákon předpokládá nemožnost plynulého postupu řízení a v § 48 s. ř. s. stanoví taxativně podmínky

pro přerušení řízení. V odstavci 1 tohoto ustanovení jsou uvedeny případy, ve kterých soud je vždy povinen řízení přerušit, odstavec 2 obsahuje výčet událostí, v jejichž případě je soud oprávněn přerušení řízení zvážit, rozhodnutí je ponecháno na jeho úvaze. Nejvyšší správní soud konstatuje, že žádný z důvodů uvedených v § 48 v odstavci 1 ani v odstavci 2 s. ř. s. nestanoví povinnost ani možnost soudu, přerušit zahájené řízení a nepokračovat v něm z důvodu zahájení jiného řízení, které nemůže ovlivnit výsledek projednávané věci.

Na základě všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost stěžovatele není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle § 109 odst. 1 citovaného zákona.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly. Soud proto rozhodl, že se Krajskému úřadu Jihočeského kraje nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovatel byl rozhodnutím krajského soudu osvobozen od soudních poplatků a na jeho návrh mu byla v souladu s § 35 odst. 7 s. ř. s. ustanovena zástupkyně, jejíž hotové výdaje a odměnu za zastupování platí stát. Odměna zástupkyni stěžovatele Mgr. Marii Kakaščíkové, advokátce, byla stanovena částkou 975 Kč, a to za tři úkony právní služby po 250 Kč [§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1b – převzetí a zastoupení a § 11 odst. 1 písm. d) - doplnění kasační stížnosti ze dne 10. 12. 2003, vyjádření ke stanovisku žalovaného ze dne 2. 1. 2004 – vyhláška č. 177/1996 Sb.] a náhrada hotových výdajů 3 x 75 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2005

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu